

Gazeta Nowska

Abonament miesięczny w ekspedycji 90 groszy, z opłatą pocztową 1,— złoty. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie lub tym podobnych nie przewidzianych okoliczności, wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagać się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Od ogłoszeń pobiera się za 1-lam. wiersz 30 groszy. Reklamy przed dziełem ogłoszeń wiersz 35 groszy. — „Gazeta Nowska” wychodzi 1 raz tygodniowo a mianowicie w piątek. — Wydawca, drukiem i nakładem Władysława Wesolowskiego w Nowem (Pomorze). Prenumerata płatna zgóry. Ogłoszenia płatne natychm. Redaktor odpowiedz. Władysław Wesolowski, Nowe.

Nr. 46.

Nowe, sobota 15-go listopada 1937 r.

Rok XIV.

Z DNIA.

15-LECIE ZWIĄZKU POLAKÓW W NIEMCZECH.

W dniu 3 grudnia br. przypada 15-lecie istnienia Związku Polaków w Niemczech, naczelnej organizacji ludności polskiej. W ciągu swej działalności Związek stał się ośrodkiem życia narodowego i kulturalnego 1 i pół-milionowej rzeszy Polaków. Zasluga Związku jest zgodne współdziałanie wszystkich organizacji polskich na terenie III Rzeszy, skupiających w swych szeregach Polaków, obywateli niemieckich.

Uroczystości jubileuszowe, które rozpoczną się w dniu 3 grudnia br. trwać będą do 27 lutego 1938 r. Akcją jubileuszową zainauguruje uroczyste posiedzenie Rady Naczelnej Związku Polaków w Niemczech w Zakrzewie, jakie odbędzie się w dniu 3 grudnia br. w Zakrzewie, zakończy zaś Kongres Polaków w Niemczech, w dniu 27 lutego 1938 r.

BEZROBOCIE W POLSCE.

Od początku października br. obserwuje się w Polsce powolny, lecz stały wzrost liczby bezrobotnych. Zjawisko to jest charakterystyczne w miesiącach jesiennych, kiedy ustają roboty sezonowe, i prawdopodobnie trwać będzie przez miesiące zimowe aż do wiosny. Podkreślić jednak należy, że w roku bieżącym liczba bezrobotnych na dzień 1 listopada jest mniejsza od ilości bezrobotnych w tym samym okresie r. ub. o blisko 20000 osób. Na dzień 1 bm. zarejestrowano na terenie całej Polski ogółem 263615 bezrobotnych, podczas gdy w analogicznym okresie r. ub. stan bezrobocia wyrażał się cyfrą 282239 osób.

SPADEK KOSZTÓW UTRZYMANIA.

Dzięki potanieniu niektórych artykułów żywnościowych, ogólne koszty utrzymania w październiku br. uległy zmniejszeniu. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, ogólny wskaźnik kosztów utrzymania rodziny, biorąc za podstawę r. 1928 — 100, wynosił w październiku br. 64.9 wobec 65.6 we wrześniu br. i 61.6 w październiku 1936 r.

RENTA WYPADKOWA.

Suma rent wypadkowych wdowy (wdowca) i sierot, przyznawanych z Z. U. S. nie może przekraczać wysokości renty, do której miałby prawo zmarły w razie całkowitej niezdolności do pracy (66 2/3 pr. przeciętnego zarobku). Jeżeli suma tych rent miałaby przewyższać powyższą granicę, należy każdą z rent stosunkowo obniżyć, z tym jednak zastrzeżeniem, że w razie zmniejszenia się liczby uprawnionych, należy obniżone renty odpowiednio podwyższyć.

RENTA SIEROCA.

Prawo do renty sierociej wypadkowej z Z. U. S. mają dzieci po ojcu lub matce, która zmarła wskutek wypadku w zatrudnieniu lub choroby zawodowej. W przypadku, gdy dziecku przysługuje równocześnie prawo do renty sierociej wypadkowej po ojcu i po matce, wymierza się rentę sierocą tylko po ojcu lub tylko po matce, zależnie od tego, po którym z nich należy się renta wyższa.

Renty sierocie wypadkowe należą się chłopcom tylko do ukończenia siedemnastego, a dziewczętom do ukończenia osiemnastego roku życia. Prawo do renty sierociej przysługuje dziecku całkowicie niezdolnemu do zarobkowania wskutek ułomności fizycznej lub umysłowej także po ukończeniu 17 roku życia dla chłopców, 18 roku dla dziewcząt przez cały czas trwania tej niezdolności, jeżeli niezdolność ta zaistniała przed osiągnięciem powyższego wieku.

Sierota, odbywająca studia w zakładach naukowych publicznych lub mających prawo publiczności, ma prawo do renty sierociej do chwili ukończenia studiów, najdłużej jednak do ukończenia 21 r. życia; do 24 zaś roku tylko wtedy, gdy sierota odbywa studia w wyższych zakładach naukowych.

Córki zamężne nie mają prawa do rent sierocych.

BENZYNA Z DRZEWA.

Po okresie 10-ciu lat prac przygotowawczych podjęto obecnie w Szwecji wydobywanie z odpadków drzewnych i drzewa gorszych gatunków olejów i benzyny. Nowy patent zastosowany będzie w fabryce budowanej w Perstorp w Południowej Szwecji, która to fabryka uruchomiona ma być w styczniu 1938 r.

OTWARCIE POLSKIEGO GIMNAZJUM W KWIDZYNIE.

W dniu 10 listopada br. nastąpiło otwarcie gimnazjum polskiego w Kwidzynie, a następnego dnia przystąpiono już do zwykłych zajęć.

HANDEL POLSKI W TRZECH KWARTAŁACH BR.

Bilans handlu zagranicznego Polski i W. miasta Gdańska za okres pierwszych trzech kwartałów br. zamyka się saldem ujemnym w wysokości 62152 tys. złotych, gdy w analogicznym okresie poprzedniego roku wykazywał saldo dodatnie w kwocie 15579 tys. złotych.

Pogorszenie się bilansu handlowego nastąpiło wskutek znacznego wzrostu przywozu przede wszystkim surowców potrzebnych do produkcji przemysłowej w związku ze znacznym ożywieniem w przemyśle. Przywóz do Polski w okresie pierwszych trzech kwartałów br. osiągnął 929752 tys. zł, wobec 725615 tys. zł w analogicznym okresie poprzedniego roku zwiększył się więc o 204137 tys. zł.

Eksport wzrósł w znacznie mniejszym stopniu, gdyż tylko o 126406 tys. zł (z 741194 do 867600 tys. złotych).

PROWADZENIE PRZEMYSŁU GOSPODNIEGO.

Samorząd gospodarczy otrzymał do zaopiniowania projekt rozporządzenia, regulującego prowadzenie przemysłu gospodniego, który przewiduje, że przemysł ten może być prowadzony pod nazwą hotel, pensionat itd. Na prowadzenie przemysłu gospodniego należy uzyskać koncesję, którą wydają władze przemysłowe po zasięgnięciu opinii właściwej izby przemysłowo-handlowej. Poza tym projekt określa warunki, jakim muszą odpowiadać przedsiębiorstwa przemysłu gospodniego w poszczególnych kategoriach miejscowości, by móc uzyskać koncesję. Izby przemysłowo-handlowe ustosunkowały się do omawianego projektu pozytywnie.

PRZYGOTOWANIE ZAWODOWE W HANDLU.

Samorząd gospodarczy opracował projekt akcji, związanej z podniesieniem przygotowania zawodowego w handlu. Projekt przewiduje utworzenie ruchomych (objazdowych) kursów doszkalających dla kupców względnie pracowników kupieckich, organizowane masowo w terenie, częściowo przy stałym zespole wykładowców, a częściowo w oparciu o siły lokalne, zwłaszcza spośród nauczycielstwa miejscowych szkół zawodowych, które winny stać się naturalnym ośrodkiem akcji doszkalającej wśród kupiectwa; kursy te mogą mieć charakter różnorodny (kilkudniowe lub parotygodniowe, encyklopedyczne lub specjalne).

O WARSZTATACH SAMOCHODOWYCH.

W związku z okólnikiem ministerstwa skarbu, zwalniającym stacje obsługi technicznej pojazdów mechanicznych od podatku przemysłowego, władze skarbowe zwróciły się do samorządu przemysłowo-handlowego o wydanie opinii, co należy rozumieć pod pojęciem owych stacji.

Wypowiadając się w sprawie powyższej, Izba Przemysłowo-Handlowa dała wyraz opinii, iż w każdym razie niepożądane jest definiowanie stacji obsługi przez drobniagowe wyliczenie czynności, wchodzących w zakres ich działania, lecz pożądanym jest ustalenie definicji ogólnej. Uwzględniając przy tym, iż w interesie motoryzacji oraz obronności kraju leży niewątpliwie jak najszersze ułatwienie warunków rozwoju przedsiębiorstw, zajmujących się remontem samochodów, Izba wypowiedziała się za rozciągnięciem mocy okólnika na wszystkie warsztaty, których zakres działalności obejmuje również naprawę samochodów.

Układ polsko-niemiecki.

Polityka przypomina często grę w bridge'a. Tak samo posiada się w niej dobrą i złą passę, tak samo się pokazuje lub ukrywa posiadane mocne karty, tak samo jest się często zależnym od dobrych lub złych partnerów, jak od dobrych lub złych przeciwników. A rezultat partii niezawsze zależy od kart,

do każdej kawy: do ziarnistej, do zbożowej, do mieszanki — należy zawsze „Domieszka Francuska”

nawet niezawsze od partnera, ale przeważnie od zalet samego gracza. Nieraz partia z góry skazana na przegraną kończy się w rezultacie wygraną.

W sprawach dotyczących mniejszości narodowych w stosunkach pomiędzy Polską a Niemcami, nasze widoki na wygraną były bardzo słabe. Po niewygodnym dla nas traktacie mniejszościowym nastąpiło swego rodzaju bezkrólowie. Polska swą konstytucją zagwarantowała pewne daleko idące prawa mniejszościom niemieckim, natomiast Polacy w Niemczech nie posiadali właściwie żadnej opieki prawnej. Wszystkie zarządzenia miały charakter dorywczy i właściwie nie były prawem, lecz rozporządzeniem od wypadku do wypadku. Nie więc dziwnego, że Polacy w Niemczech czuli się bardzo źle, że duch ich słabł z każdą chwilą, że ten milion Polaków zamieszkujących Trzecią Rzeszę, aczkolwiek potencjonalnie tak samo silny, jak milion Niemców, zamieszkujących Polskę, w rzeczywistości jednak stanowią siłę polityczną i gospodarczą przynajmniej dziesięć razy mniejszą.

I dlatego z zadowoleniem należy powitać ukazanie się deklaracji polsko-niemieckiej regulującej te stosunki i doprowadzającej prawa Polaków w Niemczech do tych samych norm, z jakich korzystają Niemcy w Polsce. Znika więc od razu ta boleska, która była tematem dyskusji i polemiki w prasie obu krajów. Znika wielka różnica, jaka z Polaka w Niemczech czyniła jakiegoś obywatela trzeciej klasy. Znika zakaz używania własnego języka, wyznawania własnej religii, jednoczenia się w związki i stowarzyszenia. Przy dobrej woli można więc doprowadzić do pewnego stopnia poprawności stosunki sąsiedzkie.

W granicach nowego porozumienia się Polski z Trzecią Rzeszę, mniejszości narodowe obu krajów mogą rozwijać się i kształcić w duchu narodowym, korzystają w dziedzinie gospodarczej z tych samych praw co większości narodowe, posiadają całkowitą swobodę religii i języka, obowiązane są zaś jedynie do zachowania lojalności względem państwa, którego są obywatelami.

Podczas rozmów w pałacu kanclerskim nastąpiła między kanclerzem a ambasadorem Lipskim wymiana zdań na temat spraw gdańskich, które powinny być traktowane jako zagadnienie o charakterze gospodarczym, a nie jako kwestia polityczna.

Powracając do porównania polityki do gry w karty, możemy stwierdzić, że partia ta, która jeszcze parę lat temu przedstawiała się dla Polski niekorzystnie, została jednak dla niej wygraną dzięki temu, że ludzie, na których ciążył obowiązek jej rozegrania, nie poddali się pesymizmowi, nie dali się unieść nerwom, nie stracili nadziei, lecz przeprowadzili ją wytrwale i umiejętnie.

Mieczysław Śliwiński, Nowe, tel. 9

poleca bardzo tanio

Nowe tłuste śledzie

Matiski
Matiasy
Sardele
Sardynki
Pomarańcze
CYTRYNY

HERBATY — KAWY — KAKAO i wszystkie inne towary kolonialne.

Zastosowanie sztucznych surowców.

Z materiałów zastępujących surowce, których Niemcom brak, najważniejsze dają się ująć w dwie grupy: pierwsza — to t. zw. lekkie metale, czyli aliaże na podstawie aluminium i na podstawie magnezu, a druga — to t. zw. „kunstharz”, czyli sztuczna żywica, stanowiąca produkt suchej dystalacji węgla. Do pierwszej grupy należy przede wszystkim „elektrometal” i „magnewin” (ten ostatni lżejszy od aluminium prawie o 30 proc.), do drugiej cały szereg nowych kompozycji znanych pod różnymi nazwami, jak np. pollopas, igelit, mipolam, trolitan etc. Obecnie używane są te nowe surowce przeważnie w celu zastąpienia kosztownych półszlachetnych metali, a więc miedzi, mosiądzu, brązu, niklu oraz spawów. Bardzo szerokie zastosowanie posiadają one w elektrotechnice, w przemyśle maszynowym i chemicznym oraz w galanterii. Bardzo szeroko są również używane w przemyśle wojennym, samochodowym i w lotnictwie. Na ostatniej wystawie „magnezowej”, jaka miała miejsce niedawno w Berlinie z racji zjazdu chemików, pracujących specjalnie w dziale „lekkich metali”, można było oglądać cały szereg wyrobów z tych metali, poczynając od wielkich 16-cylindrowych motorów Diesela, a kończąc na drobnych precyzyjnie wykonanych częściach aparatów laboratoryjnych.

Dzisiaj dla oszczędzenia stali robi się np. nożyczki, szczególnie duże nożyce krawieckie i rymskie z lekkich metali lub ze sztucznej żywicy, która w danym wypadku stanowi tylko oprawę, w którą wkłada się stalowe ostrze. Zasada jest ta sama co w maszynie do golenia: jedynie samo ostrze jest stalowe, cała oprawa jest z innego materiału. Jest to o tyle praktyczne, że takie np. nożyczki są lżejsze i tańsze od zrobionych całkowicie ze stali.

Ponieważ te nowe materiały mogą być wykonywane w dowolnych kolorach, a nawet niektóre z nich są zupełnie przezroczyste, jak szkło, więc zastosowanie ich jest prawie nieograniczone. A ponieważ wydobywane są z węgla kamiennego, którego Niemcy posiadają bardzo duże zapasy, więc dla przemysłu niemieckiego stanowiąc będą wkrótce źródło poważnych dochodów. Już dzisiaj przeszło 400 fabryk produkuje te materiały, lub też wyrabia z nich pewne artykuły.

Dziennik i gołębie.

W śródmieściu Tokio wznosi się wielki biały gmach, siedziba największego dziennika japońskiego „Tokyo Asahi Shimbun”. „Asahi” posiada kilkanaście własnych samolotów oraz 350 gołębi pocztowych. Samoloty przewożą dzienniki, gołębie służą do przesyłania z rozmaitych krańców kraju wiadomości, fotografii, listów. Na płaskim dachu gmachu znajdują się gołębniki, którymi zarządza specjalista trener, Taro Matsuda. Trening gołębi trwa siedem miesięcy; po tym czasie zaczynają one już pełnić swoją służbę, która trwa osiem lat. Taro Matsuda prowadzi rejestr, w którym zapisane są biografie wszystkich skrzydlatych gońców, ich wyczyny. Pewien gołąb przeleciał dystans 290 km. dzielący wyspę Hachijo od Tokio w ciągu 6 i pół godzin. Inny znów w ciągu 15 godzin przebył dystans 800 km.

Zabezpieczenie skarbów.

Gmach Banku Angielskiego, przebudowany i zmodernizowany przed kilku laty, uległ znowu przeróbkom wewnętrznym, które mają na celu zabezpieczenie gmachu i skarbów przed jakimkolwiek ryzykiem. Armia tysięcy robotników pracuje intensywnie nad wzmocnieniem ścian i fundamentów gmachu przy czym główny wysiłek skierowano ku zwiększeniu bezpieczeństwa 50 podziemnych skarbów pancernych. Każdy z nich został teraz ujęty w 2 i pół metrowej grubości pancierz z betonu i stali, masywne drzwi z wielkiego bloku najtwardszej stali zwolne są oprzeć się sile wybuchowej największych ładunków dynamitu a otwierają się i zamykają bezszelestnie za pociśnięciem guzika. Poza tym zainstalowano w podziemiach skomplikowany system rur, przy pomocy których można w ciągu kilku minut zalać wodą i zatopić wszystkie podziemia i piwnice banku. Inne jeszcze przeróbki mają na celu zabezpieczenie wnętrza gmachu przed działaniem pocisków kruszących lub zapalających.

Sensacyjny wynalazek.

Słynny francuski reżyser filmowy, Abel Gance, dokonał przy współudziale swego operatora Roger Huberta i fizyka Ansenieux sensacyjnego wynalazku technicznego, który zapewne wprowadzi zupełnie odmienną od dotychczasowej technikę zdjęć fotograficznych i kinematograficznych. Wynalazek opatentowany pod nazwą „Pictograf”, polega na tym, że dzięki specjalnej przystawce dokonywać można zdjęć fotograficznych i filmowych obiektów, położonych w rozmaitych odległościach od aparatu, przy czym wszystkie fotografowane przedmioty wychodzą jednako ostro. Jeżeli wynalazek Gance—Hubert—Ansenieux okaże się praktyczny w zastosowaniu, może on wywołać rewolucję w świecie fotografii i filmu.

Jak prędko piszemy na maszynie.

Liczne konkursy i obliczenia dowiodły, iż doświadczona maszynistka może przeciętnie zrobić cztery uderzenia w ciągu sekundy. Przy tym tempie osiąga się szybkość w postaci 70 zgłosek na minutę. Jest to dwa razy więcej, niż można osiągnąć przy jak najszybszym pisaniu piórem, tak, aby rękopis był jednak czytelny. Doświadczenia wykazały, iż stosując „tempo 4”, czyli przy czterech uderzeniach w klawisze na sekundę maszynistka dokonywa w ciągu 7 godzin pracy 90.000 uderzeń łącznie. Przy pisaniu z kopią ta liczba uderzeń spada do 75.000 co równa się liczbie 11.000 słów. Liczby powyższe odnoszą się jednak tylko do tekstów przepisywanych. Z chwilą, gdy w grę wchodzi pisanie ze stenogramu n. p. lub z przeróbką tekstu, ilość uderzeń zmniejsza się o jedną trzecią, tj. wynosi 50.000 na 7 godzin.

DRUKI

wszelkiego rodzaju wykonuje szybko, gustownie i po cenach przystępnych

Drukarnia W. Wesołowskiego.

Legat dla złych uczniów.

Zmarły bankier paryski, Fricare, zostawił osobliwy legat dla... złych uczniów. Fricare sam był bardzo złym uczniem i musiał pięć razy zmieniać szkołę, bo nigdzie nie mógł otrzymać promocji do następnej klasy. Pomimo to udało mu się w życiu, okazał się zdolnym bankierem i zdobył duży majątek. Pamiętając o tych swoich perypetiach szkolnych i wiedząc z doświadczenia, iż często tak zwani złi uczniowie okazują się w życiu zdolnymi ludźmi, zapisał Fricare w swoim testamentie sumę 600.000 franków, od których procenty mają być podzielone co rok między dziesięciu złych uczniów szkół średnich. Zastrzeżenie jedno: złi uczniowie muszą jednak odznaczyć się zdolnością i zamiłowaniem do jakichś zajęć zawodowych.

Polecam tanio:

Węgle górnośląskie Ia
Sól bydlęcą mieloną
Sól bydlęcą w omtkach
Sól kąpielową
Sól kuchenną
Świece małe i duże
Smary na osie
Oliwy i oleje
Kredę spławioną
itd. itd. itd.

M. Śliwiński, Nowe

Telefon nr 9.

Odjazd autobusów

z Nowego w dni powszednie

w kierunku:

	o godzinie		
Warlubie-Grudziądz	7 ³⁰	13 ³⁰	17 ⁰⁵
Mątawy-Grudziądz	7 ⁴⁵	14 ⁰⁰	
Warlubie-Grupa-Świecie	7 ⁵⁰		
Skórcz-Starogard	8 ⁰⁰	17 ¹⁰	
Gniew-Pelplin-Starogard	11 ³⁰		
Gniew-Tczew-Skarszewy	11 ³⁰		
Gniew	11 ³⁰	13 ⁵⁰	17 ¹⁰

Odjazd autobusów w niedzielę i święta

w kierunku:

Warlubie-Grudziądz	7 ³⁰	13 ³⁰	17 ⁰⁵
Mątawy-Grudziądz	7 ⁴⁵	14 ⁰⁰	
Gniew-Pelplin-Starogard	7 ³⁰	11 ³⁰	
Gniew-Tczew	7 ³⁰		
Gniew	7 ³⁰	11 ³⁰	17 ¹⁰

W święta: Bożego Narodzenia, Wielkiej Nocy i Zielonych Świąt kursują autobusy jak w dni powszednie.
Rozkład ważny od dnia 2. XI. 1937 r. aż do odwołania.